

Posudek vedoucího práce

A.Pokorná: Fenomén zvaný pohyblivý obraz

Diplomová práce Anny Pokorné se zaměřuje na několik zásadních otázek současné teorie a filosofie médií, které vyplývají z charakteristiky současné kultury a společnosti jako „univerza technických obrazů“. Jak lze tyto nové obrazy uchopit? Jedná se o nový typ zobrazení, který mění jak vztah pojmu a obrazu, tak zároveň pojetí reálného (a potažmo i virtuálního)? Autorka zvolila za východisko Flusserův výklad technického obrazu: specifický vztah písma jakožto pojmového myšlení či jinak lineárního, dějinného diskurzu a obrazu spojeného s magickým myšlením a „synchronicitou“. Význam takto položených otázek pro současný výzkum dokládají texty J.Bystřického, který rozvádí u Flussera jen nastíněnou problematiku „práce obrazu“ a „práce pojmu“ ve vztahu s ustavením světa reálného. „Hru abstrakci“ – jak V.Flusser označuje postupné odstupování od čtyřdimenzionálního univerza bezprostřední zkušenosti ke dvou, jedno a nuldimenzionálnímu univerzu obrazů, textů a bodů – lze z perspektivy teorie mediality chápat nejen jako určitou linii výkladu dějin médií, ale zároveň jako přiblížení „hierarchie zprostředkování“ (J.Bystřický): určité stupně či roviny, v nichž se ustavuje to, co chápeme jako „reálné“ (které právě z této perspektivy není „bezprostředně“ přístupné a příp. médií různě zkreslené, ale vždy již určitým způsobem zprostředkované, předem zformované). Spojení problematiky technického obrazu a linearity, lineárního myšlení přitom v širším kontextu (teorií obrazu či vidění, reálného, aparátu, mediality apod. u dalších stěžejních autorů filosofie médií, zejm. P.Virilia a J.Baudrillarda) nabízí východiska pro pochopení přelomu, patrného jak v kulturní a společenské praxi, tak také v teoretickém přístupu (od postmoderny po „mediální obrát“): linearita, jejíž kulturně-technickou podobou je písmo, označuje jak povahu určité dějinné epochy, tak také určitý typ myšlení a reflexivity, pro niž která se v posledních letech zažil termín medialita, t.j. v tomto případě: linearita jako dějinné myšlení je vůbec předpokladem dějin, formou, která nás nechává vnímat dějinně, dějiny. Obraz – jakožto plocha nesoucí význam – je potom kulturní technikou odkazující k jinému typu myšlení, rozšiřující v podobě technického obrazu hierarchii zprostředkování o další dimenzi: technický obraz (oproti obrazu tradičnímu)

nějakým způsobem (zůstává otázkou jakým) intergruje do lineárního diskurzu, na němž je založen, prvky „obrazného“, např. uvedenou „synchronicitu“. Technické obrazy jsou tímto posunuty, „aufgewertet“ o/na rovinu mediality, poukazují na formu/y toho, jak můžeme vidět. Autorka práce ovšem nenavrhuje možná řešení nastíněných otázek, které by v tomto případě muselo být originálním teoretickým modelem (což není kritériem magisterské práce), je ale třeba vysoce ocenit, že pomocí komparace dobře zvolených autorů a textů nastoluje takto aktuální a podnětné otázky diskutované na mezinárodní úrovni.

Anna Pokorná si pro analýzu daných tezí na konkrétním mediálním formátu (tedy onen dějinný, empirický pól filosofické teorie médií) vybrala adekvátní metodu sémiotické analýzy seriálu Četnické humoresky, přičemž má výpovědní hodnotu již samotná možnost analyzovat filmovou tvorbu (není však opomenut ani význam seriálu v rámci média televize) prostředky literární teorie. Vztah literatury a filmu, hojně diskutovaný v rámci intermediální problematiky od 60. let, je zde uveden v souvislosti s předpoklady jakékoliv „mediální“ analýzy, analýzy adekvátní danému formátu - do jaké míry všechna média (tištěná i audovizuální) „čteme“? V čem je společný jmenovatel analýzy filmu a literatury, v čem je obrazové médium, zde v podobě televizního seriálu, specifické? Analýza narativních struktur, které ve filmovém vyprávění hrají stejnou roli jako v literatuře, oponuje tezí o nesouměřitelnosti obou médií, „realističnost“ filmového/televizního obrazu naopak při vší kritice neztrácí svůj zásadní význam pro pochopení – snahu o pochopení – technického obrazu.

Celkově je práce založena na pečlivém výběru a využití zdrojů a splňuje všechna kritéria magisterské práce v oboru Elektronická kultura a sémiotika. Doporučuji hodnocení v rozmezí 25 – 28 bodů.

Kateřina Krtilová